Հիմնադիր՝
լրատվական գործունեություն իրականացնող
«ԵՐԵՎԱՆԻ ԿՈՄԻՏԱՍԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ԿՈՆՍԵՐՎԱՏՈՐԻԱ»
պետական ոչ առևտրային կազմակերպություն

Վկայական N 03Ա 059505,
գրանցման պարեթիվը 07.04.2003

ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆ

N 1 (52) 2017

Հիմնադրվել է 1998 թվականին
Գիտատեսական, քննադատական-հրապարակախոսական, երաժշտական ամսագիր

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ ԿՈԼԵԳԻԱ

Արմեն Բագրատի Սմբատյան *(ամսագրի հիմնադիր-տնօրեն, պրոֆեսոր)*
Շահեն Հակոբի Շահինյան *(պրոֆեսոր, Երևանի Կոմիտասի անվ. պետական կոնսերվատորիայի ռեկտոր, գիտխորհրդի նախագահ)*
Սերգեյ Գեորգիի Սարաջյան *(պրոֆեսոր, ԵՊԿ հրատարակչական խորհրդի նախագահ)*
Գոհար Կառլենի Շագոյան *(ամսագրի հիմնադիր-գլխավոր խմբագիր)*
Ժաննա Պետրոսի Զուրաբյան *(արվեստագիտության դոկտոր, պրոֆեսոր)*
Մհեր Ռաֆայելի Նավոյան *(արվեստագիտության թեկնածու, պրոֆեսոր, գիտական գծով պրոռեկտոր)*
Վաղարշակ Վիգոնի Հարությունյան *(պրոֆեսոր)*
Ռոբերտ Բաբկենի Ամիրխանյան *(պրոֆեսոր)*
Սվետլանա Կորյունի Սարգսյան *(արվեստագիտության դոկտոր, պրոֆեսոր)*
Աննա Սեևի Արևշատյան *(արվեստագիտության դոկտոր, պրոֆեսոր)*
Դավիթ Գարսևանի Ղազարյան *(պրոֆեսոր)*
Լիլիթ Վարդգեսի Երնջակյան *(արվեստագիտության դոկտոր, պրոֆեսոր)*
Լևոն Ալեքսանդրի Չաուշյան *(պրոֆեսոր)*
Նելլի Ֆյոդորի Ավետիսյան *(արվեստագիտության թեկնածու, պրոֆեսոր)*
Կարինե Ազատի Ջաղացպանյան *(արվեստագիտության դոկտոր, պրոֆեսոր)*
Մարգարիտ Աշոտի Ռուխկյան *(արվեստագիտության դոկտոր, պրոֆեսոր)*
Իրինա Լեոնիդի Զոլոտովա *(արվեստագիտության դոկտոր, պրոֆեսոր)*
Ալինա Աշոտի Փահլևանյան *(արվեստագիտության թեկնածու, պրոֆեսոր)*
Լուսինե Ջավենի Սահակյան *(արվեստագիտության թեկնածու, դոցենտ)*

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Կոնստանտին Վլադիմիրի Զենկին *(արվեստագիտության դոկտոր, պրոֆեսոր, դաշնակահար, Մոսկվայի Պ. Չայկովսկու անվ. պետական կոնսերվատորիայի գիտական աշխատանքի գծով պրոռեկտոր,* ***ՌԴ****)*
Ելենա Բարիսի Դոլինսկայա *(Ա. Շնիտկեի ինստիտուտի հիմնադիր, արվեստագիտության դոկտոր, պրոֆեսոր,* ***ՌԴ****),*
Ռուբեն Ավետի Տերտերյան *(արվեստագիտության թեկնածու, PhD Էսպիրիտու Սանտո համալսարանի պրոֆեսոր, Գուայաքուիլ,* ***Էկվադոր****)*
Գրիգոր Պետրոսի Փիտէճեան *(ԵՊԿ պատվավոր պրոֆեսոր, Նյու-Յորք,* ***ԱՄՆ****)*
Վաչե Պարսումյան *(խմբավար, հրատարակիչ, Լարք երաժշտական կենտրոնի հիմնադիր-տնօրեն, Դրազարկ հրատարկչություն, Քալիֆորնիա, Լոս-Անջելես,* ***ԱՄՆ****)*

Գլխավոր խմբագիր, Համարի թողարկման պատասխանատու՝ երաժշտագետ ***ԳՈՀԱՐ ԿԱՌԼԵՆԻ ՇԱԳՈՅԱՆ***

Պատասխանատու քարտուղար՝ *Վալենտին Խաչիկի Թովմասյան*
Խմբագիրներ՝ *Սոֆա Մաթևոսի Ազնաուրյան (ռուս.),*
Ջեմմա Ստեփանի Գասպարյան (անգլ.)
Գեղարվեստական խմբագիր և կազմի ձևավորումը՝ *Գոհար Վիլենի Հովհաննիսյան*

Ամսագիրն ընդգրկված է ՀՀ ԲՈՀ-ի «Ատենախոսությունների արդյունքների տպագրման համար ընդունելի ամսագրերի ցուցակում»

Արտատպումը միայն «Երաժշտական Հայաստան» ամսագրի գրավոր արտոնությամբ: Խմբագրությունը միշտ չէ, որ համամիտ է հեղինակների կարծիքներին կամ տեսակետներին: Նյութերը չեն վերադարձվում:

Գիտական հոդվածները ենթակա են գրախոսման:

Երևանի Կոմիտասի անվ. պետական կոնսերվատորիայի միջազգային «Երաժըշտական Հայաստան» ամագիրը մեր այս ընթացիկ օրերում ստանձնել է երաժշտարվեստի փրկօղակներից մեկի շնորհակալ դերը:

Ծանր հոգեվարք է ապրում լուրջ երաժըշտությունը: Սակայն դարերի ընթացքում սկիզբ առած հայ երաժշտական մշակույթի կրած զորեղ լիցքերը կարողացել են կամուրջներ նետել ներկայիս երաժշտական կյանքի բազմաշերտ ոլորտները և կենացմահու թեժ պայքարում ծիլեր նետել դեպի առողջ ապագան:

Ես իմ էությամբ լինելով անուղղելի լավատես, հուսով եմ, որ այսքան զրկանքներ տարած մեր ստեղծարար հայ ժողովուրդն իր մաքառումների քարակոլոլ ճանապարհներով անցնելով կկարողանա կրել իր նախնիներից ժառանգած բազմադարյան և ոգեղեն թրծվածքը և առաջ կտանի մեր հայ ազգի լուսեղեն ջահը:

Ես հավատում եմ «Երաժշտական Հայաստան» ամսագրի խմբագրության հաղթարշավին: Հավատում եմ, քանզի հայ երաժշտարվեստի գիսավոր աստղ Կոմիտասի պատվավոր անունը նրան պարտավորեցնում է, քանզի այս երաժշտական դարբնոցի խմբագրության աշխատանքներին զորավիգ են մեր վաստակաշատ ու մեծանուն երաժշտագետները և ներկայիս երաժշտակատարողական զինանոցը:

Շնորհակալ լինենք խմբագրությանը և սատար կանգնենք նրան մեր հնարավոր օժանդակությամբ:

ԱՐՇԱԿ ԻԿԻԼԻԿՅԱՆ
կոմպոզիտոր,
Դանիայի և Հայաստանի Հանրապետության կոմպոզիտորների միության անդամ
Կոպենհայգեն

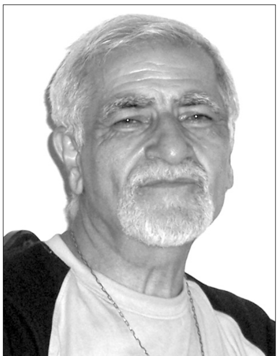

Բովանդակություն Содержание Content

ԵՊԿ ԱՄԲԻՈՆՆԵՐԻ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆԸ, ԹԱՐԳՄԱՆՉՈՒԹՅՈՒՆ,
ԱՐՑԱԽԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿՈՄՊՈԶԻՏՈՐԱԿԱՆ ԵՐԱԺՇՏԱՐՎԵՍՏԸ,
ԿԱՏԱՐՈՂԱԿԱՆ ԱՐՎԵՍՏ, ՄԵԹՈԴԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

ИЗ ИСТОРИИ КАФЕДР ЕГК, ПЕРЕВОДЧЕСКОЕ ИСКУССТВО, МЕТОДОЛОГИЯ,
КОМПОЗИТОРСКОЕ ТВОРЧЕСТВО РЕСПУБЛИКИ АРЦАХА,
ИСПОЛНИТЕЛЬСКОЕ ИСКУССТВО

THE HISTORY OF YSC's CHAIRS, TRANSLATOLOGY, MUSICAL ART OF
REPUBLIC OF ARTSAKH, COMPOSER ART, METHODOLOGY, PERFORMING ARTS

Դ. Գ. ՂԱԶԱՐՅԱՆ *Կոմիտասը և հայ ժողովրդական երգը* 2
Д. Г. КАЗАРЯН *Комитас и армянская народная песня*
D. G. GHAZARYAN *Komitas and Armenian national song*

Н. В. АКОПЯН *Героическая тема в вокальном творчестве композиторов Арцаха* 6
Ն. Վ. ՀԱԿՈԲՅԱՆ *Հերոսական թեման Արցախի կոմպոզիտորների վոկալ արվեստում*
N. V. AKOBYAN *Artsakh's composers heroic theme in vocal art*

Ն. Ա. ՍԱՀԱԿՅԱՆ *Կատարողական կուրսերում երաժշտության պատմության դասավանդման մեթոդաբանության որոշ հարցեր* 11
Н. А. СААКЯН *Некоторые вопросы методики преподавания дисциплины "История музыки" на исполнительских курсах*
N. A. SAHAKYAN *Some methodology questions of teaching History of music on performing courses*

Ж. Г. БАГРАМЯН *Проблема формирования активного, самостоятельного, творческого мышления у студентов исполнительских факультетов* 16
Ժ. Գ. ԲԱՂՐԱՄՅԱՆ *Կատարողական ֆակուլտետի ուսանողների ակտիվ, ինքնուրույն ստեղծագործական մտածելակերպի ձևավորման հիմնախնդիրը»*
J. G. BAGRAMYAN *Performing faculty's students' active, independent, creative thinking formation problems*

Դ. ԵՐԱԺԻՇՏ (Գ. Ա. ԴԱՆԻԵԼՅԱՆ) *Երաժշտական ստեղծագործության պարադոքսները* 19
Д. ЕРАЖИШТ (Г. А. ДАНИЕЛЯН) *Парадоксы интерпретации музыкального произведения*
D. YERAZHIST (G. A. DANIELYAN) *Paradoxes of interpretation of the piece of music*

Л. К. ЕПРЕМЯН *Функциональный подход как метод исследования: секретный код Сегер* 27
Լ. Կ. ԵՓՐԵՄՅԱՆ *Ֆունկցիոնալ մոտեցումը որպես ուսումնասիրության մեթոդ*
L. K. EPREMYAN *Functional approach as a research method*

Գ. Կ. ՇԱԳՈՅԱՆ *Արամ Խաչատրյանի 4-րդ միջազգային փառատոնը և «Հարո Ստեփանյան-ֆեստ»* 32
Г. К. ШАГОЯН *4-й международный фестиваль Арама Хачатуряна и "Аро Степанян-фест"*
G. K. SHAGOYAN *4th Aram Khachaturian and "Aro Stepanyan-fest's" international festival*

А. А. БАРСАМЯН, М. Г. АРУТЮНЯН *Кафедра истории музыки Ереванской государственной консерватории им.Комитаса* 37
Ա. Ա. ԲԱՐՍԱՄՅԱՆ, Մ. Գ. ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ *Երևանի Կոմիտասի անվան պետական կոնսերվատորիայի երաժշտության պատմության ամբիոնը*
A. A. BARSAMYAN, M. G. HARUTYUNYAN *The chair of music history of Yerevan State Conservatory after Komitas*

Գ. Հ. ԲԱԲԱՅԱՆ *Լավ երաժշտության գրավականը լավ ակուստիկան է* 46
Г. Г. БАБАЯН *Хорошая акустика - гарантия хорошей музыки*
G. H. BABAYAN *Good acoustics is a guarantee of good music*

Կոնցերտմայստերական արվեստ
Концертмейстерство
Concertmasters' art

С. А. МАГАКЯН *Концертмейстеры Армении: Алда Левоновна Закарян* 50
Ս. Ա. ՄԱԳԱԿՅԱՆ *Հայաստանի կոնցերտմայստերը՝ Ալդա Լևոնի Զաքարյան*
S. A. MAGAKYAN *Alda Levon Zaqaryan*

Վոկալ արվեստ
Вокальное искусство
Vocal Art

Ա. Ա. ԳԱՍՊԱՐՅԱՆ *Երգչական ապարատի արձագանքարանների և ձայնային մկանների փոխկապակցված գործունեությունը* 54
А. А. ГАСПАРЯН *Взаимодействие резонаторов певческого аппарата и голосовых мышц*
A. A. GASPARYAN *Resonators of the singing voice device and muscles in interaction*

Կոմպոզիտորական արվեստ
Композиторское искусство
Composer Art

С. К. САРКИСЯН *Левон Чаушян. Симфония "Неизвестному солдату"* 58
Ս. Կ. ՍԱՐԳՍՅԱՆ *Լևոն Չաուշյանի մեծ սիմֆոնիկ նվագախմբի «Անհայտ զինվորին» սիմֆոնիան*
S. K. SARKISYAN *Levon Chaushyan's large symphony orchestra's "Unknown Soldier" symphony*

Մեթոդաբանություն
Методология
Metodology

Մ. Զ. ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ *Գնահատենք մեր մեծերին. Հայ երգեցողության մեկնաբանման առանձնահատկությունները. (օգտակար խորհուրդներ ուսանողներին)* 62
М. З. АРУТЮНЯН *Заветы великих армян. Особенности интерпретации армянского песнетворчества (методические указания студентам)*
M. Z. ARUTUNYAN *Precepts of great Armenians. Features of interpretation of the Armenian sing art (methodical instructions to students)*

Սփյուռք
Диаспора
Diaspora

В. А. ЕДИГАРЯН *Из истории семьи астраханских армян* 67
Վ. Ա. ԵԴԻԳԱՐՅԱՆ *Աստրախանի հայ ընտանիքների պատմությունը*
V. A. EDIGARYAN *From the history of the family of Astrakhan Armenians*

Կատարողական արվեստ
Исполнительское искусство
Performing Arts

Վ. Խ. ԹՈՎՄԱՍՅԱՆ *Հայկական ջազի հիմնադիրներից մեկը. Ցոլակ Մարտիրոսի Վարդազարյան* 69
В. Х. ТОВМАСЯН *Один из основоположников армянского джаза: Цолак Мартиросович Вартазарян*
V. X. TOVMASYAN *One of the founders of the Armenian jazz Tsolak Martiros Vartazaryan*

Կոմպոզիտորական արվեստ
Композиторское искусство
Composer Art

А. В. ХАЧАТРЯН *Опера "Тигран, или Равный союз Любви и Веры" А. Скарлатти* 73
Ա. Վ. ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ *Դ. Սկարլատտիի «Տիգրան, կամ Սիրո և Հավատի հավասար միությունը» օպերան*
A. V. XASHATRYAN *D. Skarlatti's «Tigran or the reliable union of faith and love» opera*

С. Э. ОГАНЕСЯН *"Крымские эскизы" А. А. Спендиарова* 77
Ս. Է. ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ *Ա. Ա. Սպենդիարովի «Ղրիմյան էսքիզները»*
S. E. HOVHANNISYAN *A. A. Spendiarov's "Crimean sketches"*

Բովանդակություն Содержание Content 79

Учредитель:
осуществляющий информационную деятельность “Ереванская государственная консерватория им.Комитаса” государственная некоммерческая организация

Свидетельство N03Ա 059505,
дата регистрации 07.04.2003

МУЗЫКАЛЬНАЯ АРМЕНИЯ

N 1 (52) 2017

Основан в 1998 году
Ежеквартальный, научно-теоретический, критико-публицистический журнал

РЕДАКЦИОННАЯ КОЛЕГИЯ:
Армен Багратович Смбатян (директор-основатель журнала, профессор)
Шаген Акопович Шагинян (профессор, ректор, председатель Научного совета ЕГК)
Сергей Георгиевич Сараджян (председатель издательского совета ЕГК, профессор)
Гоар Карленовна Шагоян (главный редактор-основатель, издатель)
Маргарита Ашотовна Рухкян (доктор искусств.)
Светлана Корюновна Саркисян (доктор искусств., профессор)
Анна Сеновна Аревшатян (доктор искусств., профессор)
Жанна Петровна Зурабян (доктор искусств., профессор)
Лилит Вардгесовна Ерн джакян (доктор искусств., профессор)
Карине Азатовна Джагацпанян (доктор искусств., профессор)
Ирина Леонидовна Золотова (доктор искусств., профессор)
Роберт Бабкенович Амирханян (профессор)
Мгер Рафаелович Навоян (доктор искусств., профессор)
Вагаршак Видокович Арутюнян (профессор)
Давид Гарсеванович Казарян (профессор)
Левон Александрович Чаушян (профессор)
Алина Ашотовна Пахлеванян (к-т искусств., профессор)
Лусине Завеновна Саакян (к-т искусств., доцент)
Нелли Феодоровна Аветисян (к-т искусств., профессор)

МЕЖДУНАРОДНЫЙ РЕДАКЦИОННЫЙ СОВЕТ:
Константин Владимирович Зенкин (доктор искусств., професоор, пианист, проректор по науке МГК им. П. И. Чайковского, ***РФ***)
Елена Борисовна Долинская (доктор искусств., профессор, основатель Института А. Шнитке, ***РФ***)
Рубен Аветович Тертерян (PhD, профессор университета Эспириту Санто, ***Гуаякуил, Эквадор***)
Григор Петросович Питеджян (почетный профессор ЕГК, ***США, Нью-Йорк***)
Ваче Парсумян (дирижер, директор “Дразарк Пресс” и Центра *Lark*, ***Калифорния, США***)

Главный редактор, музыковед, издатель, Ответственный за выпуск номера
ГОАР КАРЛЕНОВНА ШАГОЯН

Ответственный секретарь: Валентин Хачикович Товмасян
Редакторы: Софа Матеосовна Азнаурян (рус.),
Джемма Степановна Гаспарян (англ.).
Художественный редактор и дизайн обложки: Гоар Виленовна Оганнисян.

Журнал включен ВАКом РА в Список научных изданий для публикации результатов диссертаций.

Перепечатка материалов производится исключительно с согласия редакции журнала “Музыкальная Армения” в письменном виде.
Редакция не всегда согласна с мнением авторов.
Материалы не рецензируются и не возвращаются.
Научные статьи рецензируются.

Founder, information provider »YEREVAN KOMITAS STATE CONSERVATORY» State non-trade organization

Certificate # 03 A 059505,
date of registration 07.04.2003

MUSICAL ARMENIA

N 1 (52) 2017

Established in 1998
Scientific, critical and publisistic musical journal

EDITORIAL BOARD:
Armen Bagrat Smbatyan(Journal’s founder-director, Professor)
Shahen Hakob Shahinyan (Professor, Rector, President of Scientific coucil of Yerevan State Conservatory after Komitas)
Sergey Georg Sarajyan (President of the Publishing Society of the YSC, Professor)
Gohar Karlen Shagoyan (Journal’s Founder-Editor-in-chief)
Margarita Ashot Rukhkyan (PhD Doctor, Professor)
Svetlana Koryun Sargsyan (PhD Doctor, Professor)
Anna Sen Arevshatyan (PhD Doctor, Professor)
Zhanna Petros Zurabyan (PhD Doctor, Professor)
Karine Azat Jaghatzpanyan (PhD Doctor, Professor)
Irina Leonid Zolotova (PhD Doctor, Professor)
Robert Babken Amirkhanyan (Professor)
Mher Rafael Navoyan (PhD candidate, Professor)
Vagharshak Vidok Harutyunyan (Professor)
Davit Garsevan Ghazaryan (Professor)
Lilit Vardges Yernjakyan (PhD Doctor, Professor)
Levon Alexander Chaushyan (Professor)
Alina Ashot Pahlevanyan (PhD candidate, Professor)
Lusine Zaven Sahakyan (PhD candidate, Docent)
Nelli Feodor Avetisyan (PhD candidate, Professor)

INTERNATIONAL EDITRIAL COUNCIL
Konstantin Vladimir Zenkin (Doctor of Arts., Professor, pianist, Vice-Rector for Science MSC aftoer P. I. Tchaikovsky, ***Russian Federation)***
Elena Boris Dolinskaya (PhD Doctor, Professor, founder Institute of Alfred Schnittke, ***Russian Federation)***
Ruben Avet Terteryan (PhD, Professor of Espiritu Santo universiti, ***Guayaquil, Ekvador)***,
Krikor Petros Pidedjian (Honoured Professor at Yerevan State Conservatory after Komitas, ***New-York, USA***).
Vache Barsumian (Conductor, Director: Center Lark, publisher Drazark Press, ***Californian, USA,***)

Editor-in-chief, musicologist, publisher, Responsible of the published issue:
GOHAR KARLEN SHAGOYAN

Responsible secretary: Valentin Khachik Tovmasyan
Editors: Sofa Mateos Aznauryan (russian),
Jemma Stepan Gasparyan (english)
Disigner and Cover designer: Gohar Vilen Hovhannisyan

The magazine is entered into the List of the issues accepted by the Supreme Certifying Commission of RA for publishing the results of theses.

Re-printing is possible only on written permission by »Musical Armenia» journal.
The publishing house does not always share opinions or points of view of authors. Materials are not reviewed or returned.
Scientific articles are reviewed.